

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ПЕТТИ ОДДЕЛ
МИТРЕВСКИ СИМЕ ПРОТИВ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Апликација. 11621/09)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

25 март 2010

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

Напомена: *Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.*

Во случајот на Митрески против Република Македонија,

Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи во совет составен од:

Peer Lorenzen,

Renate Jaeger,

Karel Jungwiert,

Rait Maruste,

Isabelle Berro – Lefevre,

Мирјана Лазарова Трајковска ,

Zdravka Kalaydjieva, судии,

и Claudia Westerdiek, секретар на одделот,

расправајќи на затворена седница на 2 март 2010 ,

ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот започна со жалба бр. 11621/09 против Република Македонија, поднесена до Судот согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (“Конвенцијата“) од страна на македонскиот државјанин, г-дин Симе Митрески (“жалителот“) на 20 февруари 2009.
2. Жалителот беше застапуван од страна на г-дин А. Гоџо и г-дин Д.Гоџо, адвокати кои работат во Охрид. Македонската Влада (“Владата“) беше застапувана од страна на својот Агент, г-ѓа Р. Лазареска Геровска.
3. Жалителот навел, особено, дека неговото иницијално решение за куќен притвор, било заменето со решение за притвор во постапка која не била контрадикторна, како и без одржување на усна седница.

4. На 25 мај 2009, Претседателот на петтиот оддел одлучи да ја комуницира жалбата до Владата и да и даде приоритет согласно членот 41 од Деловникот на Судот. Исто така беше одлучено едновремено да се донесе одлука за допуштеноста и основаноста на жалбата (Член 29 став 3).

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителот е роден во 1982 и живее во Кичево.
6. Во 11 и 30 претпладне на 12 февруари 2009 жалителот бил уапсен и однесен во полициска станица. На 13 февруари 2009 истражен судија од Основен суд Гостивар (“судечкиот суд“) го испитал жалителот, застапуван од бранител. Била отворена истрага заради основано сомневање за изнудување пари од малолетник. Истражниот судија го одбил барањето на јавниот обвинител за определување притвор на жалителот, и наместо тоа, наредил куќен притвор во траење од 30 дена. Оваа мерка подразбирала жалителот да остане во својот дом и да се воздржи од употреба на било какви средства за комуникација за времетраење на наредбата. Неговиот пасош исто така бил одземен и на полицијата и било наредено да го проверува неговото присуство во домот два пати дневно. Судијата сметал дека има основано сомневање дека жалителот го сторил кривичното дело, но со оглед на неговата неосудуваност и семејни околности, била поповолна не-притворска мерка, како што е куќниот притвор,. Куќниот притвор му бил нареден на жалителот по сите основи наведени во член 199 од

Законот за кривична постапка (види став 14 подолу). Оваа одлука му била доставена на жалителот и на неговиот бранител во 17 часот попладне.

7. Во 7 часот попладне, истиот ден, јавниот обвинител поднел жалба на основа на тврдењето дека истражниот судија не дал доволно причини за одбивањето да го притвори жалителот како и дека не испитал дали куќниот притвор би бил ефективно мониториран. Жалителот не се жалел.
8. На 14 февруари 2009 совет од три судии на судечкиот суд (“советот“), одлучувајќи на нејавна седница, ја дозволил жалбата и го заменил решението за куќен притвор на жалителот со решение за притвор. Понатаму, судот ја укинал одлуката за заплenuвање на пасошот на жалителот. Советот нашол дека постоела опасност жалителот да ја попречи истрагата, особено преку вршење на притисок врз сведоците кое сеуште не биле сослушани, како и врз жртвата, која била ранлива со оглед на тоа што била малолетна. Имајќи ја предвид тежината на делото и начинот на кој тоа било сторено, советот одлучил дека мерката куќен притвор не била соодветна за случајот на жалителот. Одлуката му била доставена на жалителот на пладне. Не била поднесена жалба против одлуката на советот.
9. На 26 февруари 2009 истражниот судија ја укинал одлуката на советот за притворот на жалителот и наредил 30 дена куќен притвор со истите мерки за безбедност како погоре опишаните (види став 6 погоре). Судијата не нашол оправдување за континуируаниот притвор на жалителот со оглед на тоа што истрагата била завршена. Во таа смисла, судот забележал дека доказите биле земени од жртвата и од сведоците предложени од двете страни. Со оглед на наредените пропратни мерки, не

постоела веројатност за повторување на делото или попречување на правдата преку влијаење врз други сведоци, ако такви има.

10. На 27 февруари 2009 советот ја одбил жалбата на јавниот обвинител, наоѓајќи дека куќниот притвор и пропратните мерки се соодветни да го осигураат присуството на жалителот на судењето.
11. Советот, одлучувајќи во прв степен, го продолжил куќниот притвор на жалителот во два наврати, имено на 26 март и на 24 април 2009, со наведената цел да го осигура неговото присуство на судењето. Притоа, судот се повикал на тежината на делото и на потенцијалната казна. Одлуките на Апелациониот суд Гостивар, кој ги одбивал жалбите на жалителот, се од 23 април и 20 мај соодветно.
12. На 21 мај 2009 судечкиот суд го обвинил жалителот за изнуда и го осудил на една година и шест месеци затвор. Тој понатаму го продолжил куќниот притвор до завршување на кривичната постапка. Постапката е во тек.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

13. Член 23 (6) од Законот за кривична постапка ("Законот") пропишува дека совет од три судии одлучува, меѓу другото, и по жалбите против одлуките на истражниот судија.
14. Според членот 199(1), ставови 1-3 од Законот притворот може да биде определен кога има основано сомневање дека односното лице сторило кривично дело доколку има ризик од негово или нејзино бегство, вмешување во истрагата или повторување на делото.
15. Според член 200 (1) точки 6 и 8 од Законот, истражниот судија има надлежност да определи притвор. Притвореникот може да ја

оспори одлуката за притвор пред советот во рок од 24 часа. Жалбата не го задржува извршувањето на решението. Советот мора да одлучи по жалбата во рок од 48 часа. Притвореникот, преку неговиот или нејзиниот бранител, може да побара да биде известен за датумот на одржување на седницата пред советот со цел да биде во можност усно да ги презентира неговите или нејзините аргументи.

16. Членот 205 став 2 и 6 од Законот пропишува дека советот, составен согласно член 22 став 6 , може да го продолжи притворот најмногу до 60 дена по барање на истражниот судија. Оваа одлука може да биде оспорена пред следниот степен на јурисдикција.

ПРАВО

I. НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕНОТ 5 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

17. Жалителот се жалел според членовите 5 и 6 од Конвенцијата дека советот не дал причини за неговиот притвор како и дека одлуката на истиот од 14 февруари 2009 била донесена на нејавна седница по жалбата на јавниот обвинител, која не му била доставена. Тој исто така се повикал на членот 13 од Конвенцијата. Судот смета дека членовите 6 и 13 се всушност повторување на жалбата според членот 5 од Конвенцијата и треба соодветно да бидат земени во предвид. Овој член, во релевантниот дел, гласи:

“3. Секој кој е лишен од слобода или притворен согласно на одредбите од ставот 1(в) на овој член навремено ќе биде изведен пред судија или друго службено лице овластено со закон да ја врши судската власт, ќе има

право да му биде судено во разумен рок или да биде пуштен(а) на слобода во текот на судската постапка. Пуштањето може да се услови со барање на гаранција дека лицето ќе се појави на судењето.

4. Секој кој е лишен од слобода или притворен има право да изјави жалба по која судот ќе одлучи во најкус можен рок и ќе нареди негово ослободување, доколку лицето било незаконски притворено.“

A. ДОПУШТЕНОСТ

1. Произнесувања на страните

18. Владата се произнесе дека жалителот не ги исцрпил сите ефективни домашни лекови, иако бил застапуван од адвокат. Особено, што тој не ја обжалил одлуката на истражниот судија од 13 февруари 2008, како што тоа бил случајот со одлуките од 26 март и 24 април 2009 соодветно (види став 11 погоре). Тој исто така пропуштил да ги поднесе своите жалби пред било која домашна власт.
19. Жалителот ги оспори приговорите на Владата како ирелевантни за жалбените наводи изнесени пред Судот. Тој понатаму спореше дека одлуката на советот од 14 февруари 2009 му била доставена пред истекот на рокот определен во членот 200 (6) од законот. Секоја жалба пред доставата би немала изгледи за успех.

2. Оцена на Судот

20. Судот потсетува дека правилото за исцрпување на домашните лекови пропишано со членот 35 став 1 од Конвенцијата ги обврзува жалителите најнапред да ги употребат лековите кои се нормално

достапни и се доволни во домашниот правен систем да им овозможат надомест за наводните повреди. Членот 35 став 1 исто така наложува, жалбените наводи кои се истакнуваат пред Судот, претходно да биде изнесени пред соодветното домашно тело, барем во суштина и во согласност со формалните барања на домашното право, но ова не се однесува за лековите кои се несоодветни и неефективни (виви помеѓу останатото *Merger and Cros v France* (одлука) бр. 68864/01, 11 март 2004, *Aksoy v Turkey*, 18 декември 1996, ставови 51-52, ЕСЧП 1996-VI и *Akdivar and others v Turkey*, 16 септември 1996, ставови 65-67, ЕСЧП 1996-IV).

21. Судот нагласува дека примената на правилото за исцрпување на лековите, мора да води должно внимание и за фактот дека применувајќи го во контекст на механизмот за заштита на човековите права, тој мора да се применува со одреден степен на флексибилност и без прекумерен формализам. Понатаму Судот смета дека правилото за исцрпување не е ниту апсолуно, ниту пак податно за автоматска примена; за потребите на испитувањето дали истото е почитувано, клучно е да се имаат во вид околностите на поединечниот случај. Ова значи, особено, дека Судот мора реално да води сметка не само за постоењето на формалните лекови во правниот систем на засегнатата држава- договорничка, туку и за општиот контекст во кој тие функционираат, како и за личните околности на жалителот. Потоа мора да испита дали, во сите околности на случајот, жалителот сторил се што можело разумно да се очекува од него или неа да ги исцпри домашните лекови (види *Јашар против Република Македонија* – одлука- бр. 69908/01, 19 јануари и 11 април 2006).
22. Што се однесува на односниот случај, Судот забележува дека истражниот судија првично го ставил жалителот во куќен притвор.

По жалбата на јавниот обвинител, советот ја укинал таа одлука и ја заменил со решение за притвор. Жалителот не се жалел на таа одлука на истражниот судија, иако имал право на тоа според членот 200 (6) од законот. Но, таа жалба би била ефективна само во однос на одлуката на истражниот судија, што се гледа од жалбата на јавниот обвинител, која довела до укинување на одлуката од 13 февруари 2009. Истата би немала никакво значење за наводните повреди во постапката пред советот. При такви околности, судот смета дека приговорот на Владата мора да биде одбиен.

23. Во поглед на жалбата на жалителот дека одлуката на советот од 14 февруари 2009 не била образложена, Судот забележува дека истата била донесена врз основа на основано сомнение дека жалителот изнудувал пари од малолетник. Одлуката била заснована на наоѓањето на судот дека жалителот би можел да ја попречи правдата преку вршење притисок, особено врз жртвата, земајќи во предвид дека истата е малолетна. Отсуството на докази од други предложени сведоци било исто така земено во предвид при наоѓањето дека куќниот притвор е несоодветна мерка во тој момент.
24. При такви околности, Судот наоѓа дека одлуката на советот од 14 февруари 2009 со која било заменето решението за куќен притвор е доволно образложено. Судот забележува дека по завршувањето на истрагата и прибирањето на предложените докази, ова решение било заменето со ново решение за куќен притвор. Жалителот останал во притвор 12 дена, наместа 30 дена според решението на советот. Следи дека оваа жалба мора да биде одбиена како очигледно неоснована согласно член 35 ставови 3 и 4 на Конвенцијата.

25. Што се однесува до останатите жалби во поглед на одлуката на советот од 14 февруари 2009, Судот наоѓа дека истите не се очигледно неосновани во смисла на член 35 став 3 од Конвенцијата. Понатаму забележува дека истите не се недопуштени по било кој друг основ. Оттука, мора да се прогласат за допуштени.

Б. ОСНОВАНОСТ

1. Произнесувања на страните

26. Жалителот остана при своите жалбени наводи дека постапката пред советот претставува повреда на принципот на еднаквост на оружјата затоа што жалбата на јавниот обвинител не му била доставена. Како резултат на тоа, тој не можел да побара од советот да го извести за датумот на седницата.
27. Владата се произнесе дека оспорената постапка била водена во склад со членот 5 од Конвенцијата. Тие сепак потврдија дека жалбата на јавниот обвинител од 13 февруари 2009 не била доставена до жалителот.
28. Тие понатаму спореа дека жалителот не побарал да биде известен за датумот на седницата пред советот, како што тоа е пропишано во членот 200 став 8 од законот. Оваа одредба не наметнува должност за советот да ги известува заинтересираните страни, туку претпоставува дека тие имале право да поднесат такво барање.

2. *Оцена на Судот*

29. Овој случај се однесува на постапка во која кривичниот совет на Основен суд Гостивар ја испитувал законитоста на првичниот куќен притвор на жалителот, одреден од страна на истражниот судија на

13 февруари 2009. Жалбените наводи на жалителот, оттука, потпаѓаат под обврската за разгледување од аспект на член 5 став 4 од Конвенцијата, кој бара контрадикторна постапка и сослушување на лицето притворено според член 5 став 1 (в), како во односниот случај (види *Reinprecht v Austria*, бр. 67175/01, став 31, ЕСЧП 2005- XII). Судот понатаму повторува дека во постапка во која се испитува жалбата против одлука за притвор, мора да биде осигурана еднаквоста на оружјата помеѓу странките, јавниот обвинител и притвореното лице (види *Nikolova v Bulgaria (GC)*, бр. 31195/96, став 59, ЕС;Р 1999- II и *Niedbala v Poland*, бр. 27915/95, став 66, 4 јули 2000).

30. Судот забележува дека јавниот обвинител поднел жалба против одлуката на истражниот судија од 13 февруари 2009 со која жалителот бил ставен во куќен притвор. Советот, постапувајќи во втор степен, ја укинал оспорената одлука и ја заменил со наредба за притвор. Оваа жалба, како што тоа го потврди и Владата, не му била доставена на жалителот. Судот смета дека ова процесно пропуштање го спречило жалителот од ефективно учество во постапката пред советот.
31. Понатаму, советот одлучувал на затворена седница. Со оглед на тоа што жалителот бил сослушан од страна на истражен судија (види став 6 погоре) не би имало потреба, во принцип, за негово повторно испитување пред втората инстанца. Сепак, судот забележува дека советот го заменил првичниот куќен притвор, како полесна безбедносна мерка, со ефективен притвор. Оваа одлука повлекла промена во природата и местото на притвор, од приватен дом во јавна институција, како и суштинска промена во условите на притворот. Во вакви околности, Судот смета дека одлуката на советот од 14 февруари 2009 треба да се смета за нова одлука за

притвор, различна од првичниот куќен притвор, која подразбира дека на жалителот треба да му биде дадена можност да ги претстави усно своите аргументи пред советот (види *mutatis mutandis* Mancini v Italy. бр. 44955/98, ставови 19 и 20, ЕСЧП 2001 – IX). Со оглед на тоа што не бил свесен за жалбата на јавниот обвинител, жалителот не бил во можност да го искористи правото според член 200 став 8 од Законот.

32. Следи дека има повреда на членот 5 став 4 на Конвенцијата по двата основи.

II. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

33. Членот 41 од Конвенцијата пропишува:

“ Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штета, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.”

A. Штета

34. Жалителот побара 5000 евра по основ на нематеријална штета.
35. Владата го оспорила ова барање како неосновано.
36. Судот повторува дека правичниот надоместок може да биде доделен само во однос на штета која настанала како резултат на лишување од слобода, која жалителот не би ја претрпел доколку таа/тој можел да ги користи гаранциите на членот 5 став 4 од Конвенцијата. Во постојниот случај, Судот не може да шпекулира дали жалителот би бил притворен доколку процесните гаранции на

членот 5 став 4 биле почитувани во случајот. Оттука, Судот смета дека нематеријалната штета е соодветно компензирана преку наоѓањето дека има повреда на оваа одредба (види Nikolova, став 76 и Niedbala, ставови 88 и 89 цитирани погоре).

Б. Трошоци

37. Жалителот исто така барал 900 евра за трошоците сторени пред Судот. Тој поднел специфицирана листа на трошоци заснована на тарифата на Адвокатската комора на Македонија.

38. Владата го оспори ова барање.

39. Со оглед на документите кои беа предочени, Судот смета дека е разумно да се додели сумата од 765 евра за постапката пред Судот, зголемени за било каква такса која би можела да му биде наплатена на жалителот.

В. Затезна камата

40. Судот смета дека е соодветно дека затезната камата треба да се исплати според најниската камтна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат 3 процентни поени.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ. СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласува* жалбата што се однесува на наводната повреда на принципот на еднаквост на оружја и отсуството на усно сослушување пред советот за допуштена, а остатокот на жалбата за недопуштена,

2. *Смета* дека има повреда на член 5 став 4 од Конвенцијата од аспект на принципот на еднаквост на оружја и отсуството на усно сослушување пред кривичниот совет,
3. *Смета* дека наоѓањето на повреда на членот 5 став 4 само по себе претставува доволен правичен надоместо во поглед на било каква нематеријална штета претрпена од страна на жалителот.
4. *Смета*
  - (а) дека одговорната државата треба да му плати на жалителот, во рок од три месеци од датумот на кој пресудата ќе стане конечна согласно член 44 став 2 од Конвенцијата, 765 евра (седумстотини шеесет и пет) во поглед на трошоците, плус било која такса која би можела да му биде наплатена, конвертирани во националната валута на тужената држава по стапката која се применува на денот на исплатата,
  - (б) дека од истекот на споменатите три месеци па до исплатата ќе се засметува камата на горенаведените износи, по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на Европската централна банка, за периодот до плаќањето плус 3 процентни поени.
5. *Го отфрла* остатокот од барањето на жалителот за правичен надомест.

Изготвено на англиски и доставено на писмено на 25 март 2010 година, согласно членот 77 ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Claudia Westerdiek
Секретар

Peer Lorenzen
Претседател